

דַּרְשֵׁתִי קַרְבַּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת נח, תשפ"ו

שבת שלום ומבורכת, שבוע טוב, חודש טוב. 'חשוון' ראשי תיבות - חיים שמחים ומלאים נחת. בעזרת השם, כן יהי רצון.

ממי למד אברהם להיות עמוד החסד?

את המדרש שאני יאמר לכם, אתם מכירים אותו, ועליו אני בונה את השיחה. המדרש כותב: שאל אברהם אבינו את שם בן נח: "באיזו זכות יצאתם מן התיבה?" על זה שהם זכו להיכנס לתיבה, לא דיברו על זה, רק על הזכות שהם יצאו מהתיבה. אמר לו שם בן נח: "בצדקה שהיינו עושים שם". בצדקה הזו - זה הזכות שיצאנו.

אמר לו אברהם אבינו: "מה צדקה היה לכם לעשות בתיבה? וכי עניינים היו שמה? והלא לא היו שמה אלא נח ובניו, ולמי הייתם עושים צדקה?"

אמר לו שם: "עם הבהמה ועם החיה ועם העופות. שלא היינו ישנים בלילות, אלא נותנים לפני כל אחד מאכלו".

אותה שעה אמר אברהם אבינו: "ומה אלו, שעשו צדקה עם בהמה וחיה, בזכות זה יצאו מן התיבה. אני, אם אעשה חסד עם בני אדם, על אחת כמה וכמה!" באותה שעה נטע אברהם אבינו אשל בבאר שבע, 'אשל' ר"ת - אכילה, שתייה, לוויה.

פלא פלאים, כל מה שאיש החסד אברהם אבינו - זה הגיע מהסיפור של שם בן נח.

סיפור - אל תיקח לי את הזכות לזרוק את המים לבו

הסבא מסלבודקה, הרב נתן צבי פינקל, שלח את רבי ירוחם ממיר בשנה האחרונה של הסבא מקלם, שילך ללמוד אצלו שנה שלמה [הוא היה תלמיד המובהק של הסבא מסלבודקה]. אמר לו: "אני רוצה שאתה תלך תלמד שנה שלמה מהסבא מקלם".

הסבא מקלם היה מבוגר מאוד, חולה מסוכן מאוד. פעמים שכשהיה מדבר היה יוצא לו דם מהגרון מרוב שהיה חולה.

אומר: "הגעתי לשיבה, לקלם. בתקופה של פעם לא היו מים ליטול ידיים, והיו ממלאים חבית בפתח של הבית כנסת, והיה שם איזה כיור, וצינור שמוריד את המים לחבית למטה".

מספר רבי ירוחם ממיר, "אני נכנסתי לשיבה, אני רואה את הסבא מקלם, מבוגר, מרים את החבית של המים - המים הלא נקיים - כדי לשפוך אותם בחוץ. אמרתי: 'מה? אף אחד לא עוזר לך?!' ורצתי מיד לעזור לו. איך שאני בא להניח את היד, הוא נתן לי כזאת צעקה, אני ברחתי".

הוא אומר לי: "אתה בא לקחת ממני את הזכות לשמש את באי בית המדרש? מאיפה יש לך את הזכות לבוא לקחת לי את הזכות הזו? מאיפה הייתה לך מחשבה לקחת לי את הזכות הזאת לשמש את אנשי בית המדרש?"

והסבא מקלם אמר לו: "את זה היו מוכרים בקלם בשמחת תורה". כמה דפי גמרא, כמה מסכתות אתה מוכן שבביל לשפוך את המים האלו? לא היו מוכרים לא פתיחת ההיכל ולא הקפות ולא שום דבר. היו מוכרים חסד - מי יזכה לנקות את השירותים, ומי יזכה לקחת את המים לביוב, ומי יזכה לטאטא את הבית מדרש. את זה היו מוכרים. איך אפשר לעשות חסד אחד עם השני.

כשהסבא מקלם שפך את המים, חזר. אומר לו: "כמדומני שאתה פה תלמיד חדש". אמר ר' ירוחם: "הרב, עכשיו הגעתי".

"אז אני אגיד לך. תראה, אלוקים החליט למחוק את העולם. היה מבול. אלוקים החליט שגמרנו, זהו, העולם הזה כבר לא יהיה יותר. אז מה עושים? אז בונים עולם חדש. איך נבנה אותו? אמר בורא עולם: 'אני בונה אותו רק בחסד, בהטבה אחד לשני'".

"עכשיו תראה, נח למי הטיב? הטיב עם בהמות וחיות. זה ההטבה שהייתה לו. ובזכות זה נבנה עולם. אחריו בתור היה אברהם אבינו. אברהם אבינו עם מי הטיב? עם גויים. לא עם יהודים. כולם היו גויים. אחריו בתור הגיע משה רבנו. משה רבנו - 'ירא בסבלותם'. זה משה רבנו. רק את זה התורה מדגישה. שאר הדברים התורה לא מדגישה. כי התורה רוצה להגיד לך: אתה יודע על מה העולם עומד? העולם עומד רק על זה שמטיבים אחד עם השני".

סיפור ההצלה של הבת בזכות הטבה לזולת

סיפור רבי חיים שפירא. יש לו ארגון בנתניה. הארגון הזה קוראים לו "רפאנו ונוויע". הוא כותב שלפני עשרים שנה בערך, הבת שלו חלתה בבית. היה לה חום, שפעת. נתנו לה כוס תה, קצת אקמול. אבל זה לא עבר. לא רק שלא עבר, המצב נהיה יותר גרוע, ועלה לה החום.

לא הייתה ברירה, לקחו אותה לבית חולים. כשהגיעו לבית חולים, אחרי כמה בדיקות, אומר לו הפרופסור: "לבת שלך יש את החיידק הטורף". ואז הפרופסור אמר: "תראה, החיידק הזה כבר פגע בכליות, פגע בריאות. אם הוא פוגע בכבד, נשאר הכי הרבה עשרים וארבע שעות לחיות. יותר מזה, אין מה לעשות".

אותו יום שהפרופסור אמר לי את זה, זה היה ליל שבת. למי אני אתקשר? שבת היום! עם מי אני אתייעץ? עם מי אני אבכה? את מי אני אשאל? אין כלום. כולם שבת, כולם בבית. אין לך מה לעשות.

פשוט ישבתי, ואני קורא תהילים, ובוכה, וקורא. ידעתי שהמצב כמו שאמר לי הרופא: "תתכונן להכי גרוע שיכול להיות".

שתיים בלילה, העייפות הייתה קשה מאוד, נרדמתי. בחלום, אני חולם את רבי דוד אבוחצירא. לידו עומד גם אבא שלו, הבבא מאיר.

ואז רבי דוד אבוחצירא שואל אותי: "למה פניך נפולות? למה אתה ככה נראה?" אמרתי לו: "כבוד הרב, מה אתה לא יודע? הבת שלי גוססת! מה אני יכול לעשות?"

אומר לו רבי דוד: "אם תקבל על עצמך להטיב עם אנשים, בורא עולם מידה כנגד מידה יטיב איתך וישלח רפואה שלמה לבת שלך".

אני התעוררתי מהחלום, אמרתי: "ריבוננו של עולם, אם אתה שולח רפואה שלמה לבת שלי, אני מקים ארגון שיעזור לחולים, למשפחות שלהם, לאוכל וכו".

בבוקר מוקדם הגיע הפרופסור ואמר לי: "בלילה התקשרו אליי האחיות ואמרו לי שבשעה שתיים בלילה המצב התייצב. חשבתי לעצמי: אין מצב כזה מצד המציאות!, אני לא רציתי להגיד לך שהמצב כבר היה גמור, לא רציתי לייאש אותך, אז אמרתי לך עשרים וארבע שעות, אבל המצב באמת היה פחות מזה. פתאום האחיות מתקשרות בבשורה - המצב התייצב. לכן באתי כל כך מוקדם לראות. תגיד, מה עשית? מה יש לכם אתם הדתיים? יש לכם איזה משהו מיוחד שאתם יכולים לעשות? זה ממש תחית המתים!"

מה אני אספר לו? מה אני אספר לפרופסור החילוני הזה? שיש קבלות ויש הטבה שאתה מטיב עם אחרים?

אומר לי הפרופסור: "תראה, אני גר בקיבוץ בית השיטה. מעולם לא צמתי בכיפורים. אני גם מעולם לא קיימתי שום מצוות. היום, אחרי מה שהיה אצל הבת שלך, אני מאמין שיש אלוקים. תראה, אני רוצה שתגיד לי - בעוד שלושה ימים יחול כיפורים. אני רוצה שתגיד לי מתי כניסת הכיפורים ומתי היציאה של כיפורים. אני רוצה פעם ראשונה בחיים שלי לצום בכיפורים".

מספר האברך הזה: "מה אני אגיד לך? אתה יודע, זה היה בשעת קבלה. אבל אני אברך שמפחד מהצל שלי. אמרתי: 'מה, אני אקים ארגון? תשמע, בשעת הקבלה קיבלתי על עצמי שאני אקים ארגון, אבל תכלס, כשהגיע שלב הביצוע, אני אברך מאוד מאוד מאוד ביישן. איך אני אקים?"

אמרתי: התחייבת, קיבלת, תתחיל'. וברוך השם, הארגון הזה עוזר מאוד מאוד לחולים, למשפחות, דואג לאוכל, דואג לכספים לאנשים, ממש אי אפשר להאמין.

במשך עשרים שנה, כל שנה לפני כיפורים, מתקשר אלי הפרופסור הזה, ושואל מתי כניסת יום כיפורים, מתי יציאה - הוא פשוט רוצה לצום.

אומר הרב חיים שפירא שליט"א: "אם היו שואלים אותי בחיים שלי מה אני רוצה להיות, אני רציתי להיות אברך כל החיים שלי. זה מה שרציתי להיות. אבל אלוקים הכין לי דרך אחרת, אני לא יודע מה. דרך של הטבה עם אחרים. שזה שולח לבן אדם תחית המתים כפשוטו".

כל אחד מאיתנו באמת צריך לראות איך אני יכול לדאוג להטיב עם השני.

עכשיו תראה, לא מבקשים מכן אדם דברים גדולים. כל אחד מאיתנו חושב: "תשמע, לפתוח ארגון לא בשבילי". לא דיברנו על ארגון, כלום! אני אומר לך כלום. היום אנשים לא מחפשים ארגונים, הם מחפשים רק שמישהו יתייחס אליהם, לא יותר מזה. זה מה שאנשים צריכים היום.

סיפור - טלפון אחד של הרב גרוסמן הציל אותה ממוות

סיפור הרב גרוסמן, הרב של מגדל העמק: "מדי פעם, כשיש לי זמן (ואין לי הרבה זמן) אני מגיע למשרד, מוציא מהקלסרים את כל השמות של הבנות שלמדו אצלי, ואני מתקשר לשאול בשלומן".

"יום אחד, הגעתי למשרד מוקדם, לא היה לי מה לעשות. הוצאתי את הקלסרים, הבת הראשונה שראיתי בקלסר אני מתקשר. איך שהיא עונה לי, הבת פורצת בבכי, בוכה, בוכה. אני לא הבנתי מה קרה. שאלתי אותה, אחרי שהיא לקחה רגע להירגע: 'תגיד לי, למה את בוכה?'"

"אני אספר לך כבוד הרב. אני מאז שעזבתי את המקום פה, הדרדרתי למטה. הגעתי עד מקום שאי אפשר יותר להידרדר, עד שאול תחתית. ונמאס לי מהחיים, החלטתי שאני עולה לעולם שכולו טוב. והתחלתי לכתוב מכתב פרידה מההורים שלי, מהמשפחה".

"כשאני כותבת עכשיו את המכתב, אני אומרת: ריבוננו של עולם, תגיד, אני חשובה לפניך או לא חשובה לפניך? אם אני חשובה לפניך, תן לי סימן. כבוד הרב, עשר שניות עברו, ואתה מתקשר. עשר שניות!"

התרגשתי מאוד. התחלתי לבכות. "איפה את נמצאת?" שאל הרב גרוסמן, ונסע אליה, חיזק אותה, הכניס אותה לאיזו מדרשיה. "הייתי בחתונה שלה", אומר הרב גרוסמן, "התחתנה עם חוזר בתשובה חזק מאוד. הקימה בית נאמן בישראל".

לפעמים הרגשה טובה שאתה נותן לשני. אל תחשוב שצריך הרבה דברים. מהרגשה טובה שאתה נותן לשני, אתה לא יודע מה אתה יכול לעשות.

סיפורים על האח הגדול ר' מרדכי יוסף כהן זצ"ל

ביום שמחת תורה (תשפ"ו) נפטר אחי. אני אספר כמה סיפורים עליו. סיפור אחד אני רוצה לספר, זה לא בשבילנו הסיפור, לא בשבילנו. אבל אני מספר אותו רק כדי שניקח משהו.

הרב מרדכי מעודד אברך שנפל ברוחו

היה איזה אברך בכלל שנפל ברוחו, וכנס לדיכאון. בדרך כלל אנשים בדיכאונות, איפה הם נמצאים? יושבים בפינה שלהם, הם לא זזים. אתה יודע, השם ירחם עלינו.

אחי, הרב מרדכי, שמע את זה. היה הולך כל יום לאברך הזה אחרי התפילה, דופק בדלת. נכנס לביתו, מכין לו סלט. אחרי שגומר להכין לו סלט, גם מאכיל את האברך הזה, שר איתו שירים, גומר, והולך לכולל.

בערב האברך הזה התקשר אליו ואמר לו: "תשמע, הרופא אמר לי שאני צריך לעשות סיבוב לרפואה. תשמע, ללכת לבד משעמם, אני צריך שמישהו יבוא איתי, תעשה טובה, תבוא איתי".

והרב מרדכי היה הולך אליו הביתה, מוציא אותו מהבית. עושה איתו את הסיבוב, שר איתו שירים, מדבר איתו. חצי שנה היה יום יום הולך אליו, עד שהבן אדם חזר לדרכו. אם אני הייתי עושה את זה פעם אחת, הייתי מרגיש שאני קרוב לבבא סאלי. אם הייתי עושה את זה פעמיים, בבא סאלי קרוב אליי, זה האמת. כמה אנחנו צריכים קצת, אתה יודע, להסתכל אחד על השני, לחשוב אחד על השני.

שיא העלייה של הבן אדם – שבן אדם יודע לחשוב אחד על השני.

הרב מרדכי לוקח חסותו על הילדים למשך 8 שנים

היה עוד אברך אחד – שהשם ירחם עליו – באמת אסור לקרוא לו אברך. היה איזה יהודי אחד שהשם ירחם, עשה מעשים שלא צריכים לעשות אותם, ושמו אותו בכלא. ואת אשתו פיטרו מהעבודה, בגלל שהיא אשתו של 'ההוא'. ואת הילדים זרקו מהתלמוד תורה. מסכנים, הם לא אשמים בכלל! זרקו אותם ועוד היו שאמרו להם: "אם אנחנו נראה אתכם ברחוב, אנחנו נרביץ לכם!".

עבר איזו תקופה מסוימת. יום אחד, אחי הרב מרדכי עובר ברחוב, רואה את השני ילדים האלו. "למה אתם לא באים לתפילה?" "אנחנו מפחדים שאנשים ירביצו לנו".

אמר להם הרב מרדכי: "לא, לא, אני אבא שלכם. מהיום אני דואג לכם. אני אבא שלכם ואני דואג לכם".

וככה הוא לקח אותם לבית כנסת, התפלל איתם, החזיר אותם הביתה. כשהחזיר הביתה אמר: "תקראו לאמא". כשקראו לאמא, הרב מרדכי אמר לה: "אמא, אל תדאגי. מהיום אלו הילדים שלי. אני דואג להם להכל".

האמא באה וסיפרה את זה – היא אמרה: "שכשכולם אמרו שלום עליכם בבית, אנחנו בכינו. אנחנו שבעה חודשים בבית לבד. ילדים בלי תלמוד תורה, אין פרנסה, אין כלום. סוף סוף יש בן אדם אחד שמתייחס אלינו!".

והוא דאג להם במשך שמונה שנים! כל שבת דאג להביא להם אוכל. גם דאג להם לפרנסה, לשלם את החשמל, לשלם את המים, לשלם את הכל. כל מה שצריכים. בר מצוות לילדים, הכל! במשך שמונה שנים, עד שבעלה השתחרר מהכלא.

פלא פלאים. כמה הגודל של ההטבה שהייתה.

הרב מרדכי משמח אותם בשבת הראשונה

הייתה איזו עוד איזה אחת שנפטר בעלה צעיר ונשארה אלמנה. הדבר הקשה ביותר זה השבת הראשונה. שבת הראשונה בלי אבא. בשבת הראשונה נכנסו הביתה, ולאחר שתי דקות, דפיקות בדלת.

מי הגיע? הגיע הרב מרדכי. הוא נכנס, אמר להם: "אתם לא לבד פה, אני איתכם". לקח את הילדים, רקד איתם 'שלוש עליכם', שר איתם, עשה – ממש מצב אחר לגמרי. אחרי שסיים, עשה איתם קידוש ואחר כך הלך הביתה. זה בפן של ההטבה.

עוד פן אחד שאני רוצה לדבר עליו, שזה פן מאוד מאוד חשוב בשבילנו.

הרב מרדכי מרומם אברך שקיבל תעודה

היה איזה אברך שקיבל תעודה שהוא יכול לפסוק בענייני 'מראות'. הרב מרדכי שמע שהוא יכול לראות מראות. האברך הזה היה לומד באיזה כולל בטבריה. יום אחד, הרב מרדכי הגיע לכולל שם. האברכים חשבו "מה, רבי מרדכי, מה יש לו לעשות פה?".

הרב מרדכי אמר לאברך הזה: "תשמע, שמעתי שקיבלת תעודה של מראות. יש לי מלא ספקות שאני מסופק בהם, מה צריכים לעשות. אתה יכול לפשוט איתי את הספקות?" הוציא לו חבילה של 'מראות', אמר לו: "תעשה טובה, זה יעזור לי מאוד".

אמר אותו אברך: "אני בהתחלה לא שמתי לב. הרב מרדכי כבר עשרים שנה הוא רואה 'מראות', עשרים שנה! כל הכוללים, כולם – כולל צאנז וקרלין ולעלוב – כולם באים אליו בעניינים האלו. כולם באים אליו! האדמו"ר מצאנז אמר ללכת רק אליו. ופתאום הוא בא ושואל אותי שאלות!".

אמר האברך: "אני לא ידעתי. בפעם השנייה שהרב מרדכי הגיע תפסתי מה שהוא רוצה. הוא בא כדי לרומם. 'אה, קיבלת תעודה? פשוט, מחזיקים ממך!'"

היום אם איזה אחד מקבל תעודה, דבר ראשון מה אתה אומר לו? "תשמע, דבר ראשון שתדע שהרב הזה שהלכת אליו – הוא סתם רב. דבר שני, גם אם זה רב, אתה בעצמך עוד לא יודע לראות כל כך טוב. דבר שלישי, אף אחד לא סומך עליך".

אחד שאומר: "תשמע, עלה לי איזה רעיון", מה המילה הראשונה שאתה ישר אומר לו: "יש לחלק...". למה אתה לא אומר 'שר כוח'? תגיד ישר כוח!

מהרב עובדיה יצאו כל הספרים העניקיים האלה

יש ספר "כרם יוסף" של הרב יוסף חי סימן טוב. חלק מהספרים שלו גם עם תשע מאות עמודים ויותר ויש לו לפחות שבע ספרים.

הוא סיפר מאיפה יצאו הספרים האלו. שכשהוא היה בישיבה קטנה, הוא היה כותב לבחורים שלושה חידושים בדרך, חידוש אחד לסעודה ראשונה, אחד לסעודה שנייה, ואחד לסעודה שלישית. הוא סיפר שהוא היה מלקט את החידושים מכל מיני ספרים. עם הזמן, עבר שנה, הצטברו חמישים דפים".

"מישהו אמר לי: 'בוא נלך לרב עובדיה וכתוב לך הסכמה'. מה אתה עושה צחוק? מה הרב עובדיה וכתוב לי הסכמה? על מה יכתוב לי הסכמה? זה כלום, הוורטים שם לא שלי. אני פשוט העתקתי, כתבתי, זהו".

הבחורים דחפו אותי ללכת לרב עובדיה. הלכנו לרב עובדיה, סיפרנו לו בדיוק כמו שהיה. הוא הוציא את הבלאנק שלו וכתב לי שבחים. חצי מהדף שבחים עליי. אני את השבחים האלו קראתי אותם מאתיים פעמים. אני חוזר, קורא אותם. מה, באמת הרב עובדיה מחזיק ממני? מה, אני שווה משהו? אמרתי לעצמי: אני אתחיל לכתוב".

משם יצאו ספרים. ספרים נפלאים ביותר. תראו בהסכמות לספרים, מה כותב עליו רבי דוד כהן ראש ישיבת חברון. איך הוא משבח אותו בצורה שלא ניתן לתאר. באמת הוא גם גאון. והוא אומר: "תדע לך, כל זה יצא מהדחיפה הראשונה של הרב עובדיה שדחף אותי לכתוב".

אנחנו צריכים לצאת מפה, לזמן חורף, כל אחד יחפש איך יכול להטיב עם השני.

טלפון אחד של החברותא החזיר אותי לכולל

הייתי פה באחד הכוללים, מסרתי שיעור על הנושא של מעלת החסד. אחרי השיחה, אחד האברכים אמר לי: "הרב, אני רוצה לספר לך. אני קניתי דירה עם משכנתא, והמלגה של הכולל לא הספיקה לי. החלטתי שאני יוצא לעבוד. יצאתי, הלכתי לחפש עבודה, לא מצאתי. אחרי יומיים, התקשר אליי החברותא שלי. אומר לי: 'איפה אתה?' אמרתי לו: 'אני, זהו, סיימתי את הכולל, אני הולך לעבוד'. החברותא אמר לי: 'מה לעבוד?' אתה החברותא שלי, אני רוצה שתבוא תלמד!' באתי ללמוד. כבוד הרב, מאז עברו שש שנים. בזכות הטלפון הזה, אם הוא לא היה מתקשר, הייתי עובד באיזה פיצה זוהר".

אם למישהו היה אכפת... היה מציל לי את הבית

אחר כך עוד אברך ניגש אלי וסיפר לי: "הרב, אני הייתי בחורף חולה בשפעת, שבוע שלם הייתי בבית. עבר, נגמר, חזרתי לכולל. חצי שנה לאחר מכן, פרצה מחלוקת ביני לבין אשתי. ולא יודע מה, פתאום אשתי התנפלה עליי. אומרת לי: 'אתה בכולל שותה רק קפה ותה, זה מה שאתה עושה! טוב, מה אני אגיד... מה את מדברת? אני לומד טוב!' 'איזה לומד טוב? אתה לא עושה כלום!' 'מאיפה את יודעת?' היא אומרת לי: 'שבוע היית בבית חולה, אף אחד לא התקשר! מה זה אומר? שאם אתה נמצא או לא נמצא, זה בדיוק אותו דבר!' כבוד הרב, אם אחד היה מתקשר מהאברכים, היה עושה לי שלום בית!".

כמה פשוט לעשות היום חסד

אז לא מבקשים מכן אדם – אל תלך לבית של האברך הזה, אל תאכיל אותו, אל תעשה כלום, אל תשיר איתו שירים, כלום. יש לך טלפון, תתקשר. אתה יודע מה אתה יכול לעשות בטלפון אחד? תתקשר. בן אדם אומר: "וואי, מתעניינים בי! אני חשוב!".

תולים מודעות, כל מיני מודעות, "בקשו רחמים על פלוני". אנשים רק את זה מדלגים. קוראים את כל המודעות חוץ מ"בקשו רחמים". למה? תתפלל! לא מבקשים ממך לא פרק תהילים, שום דבר. רק תאמר "ריבוננו של עולם, שלח רפואה שלמה לפלוני בן פלונית". זהו. זה מה שמבקשים, לא יותר מזה, אל תתעלם.

כמה צריך באמת לחשוב אחד על השני. כל הפרשה של נח, כל הזכות שהעולם נבנה, זה רק הזכות שנח הטיב לבהמות. מזה נבנה העולם. כל שכן אם בן אדם מטיב עם חברו, מי יכול לתאר.

אני מסיים במדרש. המדרש הזה קראנו אותו פה, אני מאוד אוהב אותו ואני חושב שהוא מאוד מחזק.

כותב המדרש: "מעשה ברבי יוחנן בן זכאי ורבי יהושע בן חנניה שהיו הולכים בדרך". עכשיו, הם היו בזמן החורבן. הם לא היו כמונו, שאנחנו לא יודעים בכלל מה זה בית המקדש. הם היו בזמן שהיה בניין, היו בזמן גם שנחרב הבית.

הלכו בדרך, ואז היה מתאונן רבי יהושע בן חנניה ואומר: "אוי לנו, מקום שמתכפרים בו עוונותינו שהוא חרב! או לנו..." זה דבר מפחיד.

אמר לו רבי יוחנן בן זכאי: "בני, אל ידע לך. יש לנו כפרה אחרת שהיא כמותה". כמו בית המקדש. איזו כפרה? "ואיזו זו? זו גמילות חסדים. שנאמר: 'כי חסד חפצתי ולא זבח'".

כותב החפץ חיים, "וכיוון שהם מכפרים עוונות כמו הקרבנות, מוכרח האדם להידבק בהם תמיד. כי העוונות מצויים תמיד. וכמו שהמזבח שלא היה בטל אפילו יום אחד מהקרבנות קרבנות, לא יהיה אדם חסר יום אחד מעשיית חסד".

לכן כל אחד מאיתנו יראה איך יכול להטיב עם השני, לגמול חסד, כך מכפרים לו את העוונות. אין לנו הבנה מה זה עוון. בגלל זה אנחנו לא מתרגשים מזה. אבל חומרת העוון אז דבר שלא ניתן לתיאור, ויש דבר שמכפר לך את העוון!

זוכה אותנו השם, שזכות מרן הרב עובדיה ישמור עלינו מכל רע, ומרן הרב עובדיה יתפלל עלינו לפני בורא עולם, שישמור אותנו שיהיה חורף מוצלח, מבורך, עם הרבה חשק ושמחה בלימוד תורה. שנזכה בעזרת השם לסיים את זמן חורף – מהיום לחשוב על הסיום של זמן חורף – איך נזכה לסיים אותו באמת בדבקות, בעלייה, בהטבה אחד עם השני. ונזכה בעזרת השם למשיח ברחמים, מתוך תשובה אמיתית, אמן ואמן.